

Uredništvo: Ljubljana, Knačjeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo:

Ljubljana: Knačjeva ulica 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
vsa ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.—, po raznašal-
cih dostavljena Din 5.— mesečno
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.

Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja

Halo! Tukaj Jugoslavija:

Planica — 101 m!

Albin Novšak skočil 89.5 m

Tudi brez Norvežanov je Planica dosegla svoj cilj - Najdaljši skok na svetu — V konkurenci je pet Avstrijcev zasedlo prva mesta — Novi jugoslovski rekordi Novšaka in Priboška

Albin Novšak

Pogled
na orjaško
skakalnico

Planica, 15. marca.
Kakor je kazala že sončna sobota,
mo v letošnji zimski sezoni poleg Nem-
cev na olimpijadi

Z vremenom zadeli
drugi glavni dobitke

na naši tretji skakalni tekmi v Planici.
Noč od sobote na nedeljo je bila jasna
in že navsezgodaj jutraj, ko so začeli
kmalu po 6. prihajati prvi posebni vla-
ki v rateski kot, je zlato sonce že pro-
diralo zadnje megle in kukalo na ta le-
pi gorski svet. Takole okoli 8. je bila
že vsa dolina naših skakalnic v najlep-
šem zimskem čaru kakor si lepšega za
tako meddržavno prireditev nismo mo-
gli želeli. S te strani prav gotovo med
tisoči, ki so se morda ne posebno udob-
no potrudili pod našo največjo skakal-
no napravo, gotovo ni bilo nikogar, ki
bi ga vnanji okvir ne zadovoljil, še
preden je prišel do skakalnice in videl
kaj sporeda na njej.

Kakor znano, je bila današnja med-
narodna skakalna tekma v Planici že
tretja v treh letih zaporedoma in so si
prireditelji na zadnjih dveh nabrali
marsikaj skušenj in se ni ponovilo kar-
koli — brez izjeme tudi to pot ni šlo —
kar je vrglo na prvi dve prireditvi ne-
koliko sence. Vzporedno s prireditelji
je šla tudi

Naša železniška uprava

ki je to pot zagrabila prometno vpra-
šanje prav v temeljih, ojačila osobe na
vseh postojankah od Jesenic do držav-
ne meje, in kar je bilo glavno, poskr-
bela za to, da je večina vlakov, ki so
davi prihajali z nekako 20 minutnimi
razmakom do naše zadnje železniške po-
staie, po kratkem postanku odhajala da-
le v Italijo, odkoder se je zvečer spei
brez zamud vračala v Planico. Kakor
že rečeno, so prireditelji izkoristili dra-
goceno izkušnje zadnjih dveh let in se
predvsem temeljito posvetili reditelj-
skemu in blagajniškemu vprašanju, ki
je bilo letos rešeno prav idealno. Veli-
ka večina obiskovalcev je prišla v Pla-
nico opremljena že z vsemi potrebnimi
znaki in vstopnicami, tako da pri bla-
gajnah in potih proti strmini nad iliri-
janskimi domovi ni bilo nikjer nobene-
ga zastojia. Rediteljsko službo so v
glavnem vršili vojaški 1. planinskega
polka; kolikor pa je bila potrebna na
skakalnici sami in s poznanjem glavnih
tekmovalnih predpisov pa je priskočila
na pomoč številna garda naših mladih

smučarjev. Bilo je res kar veselje gle-
dati, kako so množice v pičlih dveh
urah na gosto obkolile iztek, seveda pa
razen iz neposredne bližine zasledovali
potek prireditve tudi z vseh bližnjih in
daljnih točk. Mislimo, da ne pretirava-
mo, če cenimo današnje množice, ki se
je v nekaj dnevih zbrala danes pod
mogočno napravo Bloudkove zamisti,
najmanj 10.000 oseb; ni pa izključeno,
da smo bili pri tem morda celo prestro-
gi.

O skakalnici sami

so se naši in tuji listi že razpisali na
široko, tako da so večini že znane
ogromne dimenzije, po katerih so bile
zdaj dane vse najboljše garancije, da bi
bila na današnji prireditvi že v konkure-
nci padla ona tako zelo osporjena
stometrka znamka, ki je prav za prav
letos že tretjič največja vaba za dober
odstotek vsega občinstva. Višina ska-
kalnice od starta do izteka je 150 m,
zalet sam je visok 65 m, dolg pa 140 m
ter širok od 3 do 5 m. Most meri 4 m v
višino, širok pa je 7 m. Skakalnica ima
omninozno kritično točko pri 106 m, o
kateri pa nihče od FISE in nihče od
onih, ki imajo smuške skoke dosedaj v
zakupu, ne more povedati nič defini-
tivnega. Dejstvo je samo, da je planiška
strmina zgrajena tako vzorno, da lah-
ko skakalec brez nevarnosti doseže
skok 120 m, ki je bil kot skrajna dalja-
va tudi markiran. Iztek so prireditelji
lepo izravnali, dobora steptali ter ga
obkolili s skoraj meter visokim snežnim
nasipom, tako da je bila publika tudi
pri največji brzini tekmovalcev popol-
noma varna pred morebitnimi nezgo-
dami. Prav nasproti skakalnici je bila
zgrajena improvizirana tribuna, vsa
v zastavi sodelujočih držav, na kateri
so že precej pred napovedanim pri-
četkom zavzeli mesta številni odlični
gostje.

Precej težka naloga je čakala sprčo
navala na planiške tekme

Tudi poštno upravo

ki je to pot prav tako kot železnica
skorajda tekmovala, da bi glede poštne
in telefonske službe čim bolj ustregla
mnogim, da premnogim interesentom.
Telefonsko službo so razen tega dovolj
koristno izpolnili tudi vojaški oddelki.
V ostalem pa je za pisemsko pošto po-
slovala v znanem hotelu »Ciperniku«,
na katerega naletel vsak obiskovalec
Planice neizogibno tik pod strmino, lič-
na poštna izpostava z rdečim žigom
»Planica 1936« za omogočenje telefon-

skih razgovorov pa sta bili iz doma
Ilirije na novo pripravljene še dve pro-
gi, prav tako pa se je mogla telefonska
služba nemoteno in popolnoma zase
opravljati tudi na pošti v Ratečah.
Skratka: V vsakem najmanjšem detajlu
se je poznalo, da so prireditelji in z
njimi tudi vsi neposredno prizadeji jav-
ni faktorji mislili in storili vse, da bi ta
tretja mednarodna revija dosegla tak-
šen uspeh kot ga je že davno zaslužila.

Kratko posebno poglavje moramo
med organizacijo posvetiti tudi

Sanitetni službi

ki je bila pod vodstvom g. dr. Arka in
še štirih zdravnikov kirurgov. V vod-
stvu sanitetnega odbora je bil tudi san.
poročnik Cavič. Odbor je imel v klet-
nih prostorih doma Ilirije opremljeno
popolno ambulanto z rentgenovim apa-
ratom, ki ga je dala na razpolago tvr-
dka Philips, ter petimi posteljami. Na
terenu so pod vodstvom zdravnikov
poslovala posebne ambulantne sanitet-
ne patrulje.

Častni gostje

Med njimi smo opazili kraljevega
zastopnika polkovnika Mihajla Luki-
ća, poveljnika 1. planinskega polka,
zastopnika ministra vojske in morna-
rice generala Radosavljevića, predsed-
nika US Planica, zastopnika ministra
za telesno vzgojo naroda dr. Stefano-
vića, ministra brez portfelja dr. Kre-
ka, komandanta dravske divizije ge-
nerala Nedeljkovića s soprogo, bana
dravske banovine dr. Natlačenca s so-
progo, predsednika mestne občine
ljublanske dr. Adlešiča s soprogo,
pomočnika gen. direktorja drž. želez-
nic g. Cugmusa, zastopnika direktorja
ljublanske žel. direkcije ing. Fi-
ca, finančnega direktorja Sedlarja,
načelnika generalne direkcije dr. Kav-
čiča, predsednika Avtokluba ministra
n. r. Velizarja Jankovića ter zastop-
nike JZSS ter vseh včlanjenih zimsko-
sportnih podsavezov, kakor tudi raz-
nih smučarskih in sportnih klubov.
Večina častnih gostov je dospela v
Planico danes v zgodnjih jutranjih
urah ter so jih na kolodvoru spreje-
mali in pozdravljali zastopniki US Pla-
nica, predvsem vsi trije podpredsed-
niki gg. Dr. Žizek, Betetto in ing. Su-
bic.

Norvežani ne skačejo

Preden podamo podroben potek
današnje revije skokov na največji
skakalnici sveta, se moramo — kolik-
okrat pa še — nekoliko pomuditi pri
najvidnejših udeleženceh današnje
tekme — Norvežanih. Že včeraj smo
moral kratko zabeležiti, da je iz njih-
ovih vrst zavel precej hud odpor
proti rekordnim daljavam in so ta od-
por prav nazadnje utemeljevali tako,
da bi bilo treba skakalnico kar čez
noč prirediti za skoke do 80 m, kar
bi potem ustrezalo menda zdaj ve-
ljavnim predpisom. Sinoči se stvar še
ni zdela tako strašno resna, mnogo
hujšo in morda škodljivo obliko za
naše bodoče razmerje do učiteljev na-
ših skakalcev pa bo najbrže dobila po
vsem tem, čemur smo bili priča v te-
ku današnjega dopoldneva. Ko so bi-
li tekmovalci pozvani na start, so Nor-
vežani ostali v dolini in že so prišli
do nas prvi glasovi, da na tej skakal-
nici ne gredo tekmovalci za konkuren-
co. Ne dolgo potem — ko so ostali
tekmovalci bili že sredi poskusnih sko-
kov — je spet razveselila občinstvo
napoved, da pojdejo Norvežani ven-
darle na start. Ker pa so bili namenje-
ni na tekme štirje m bi bilo treba ča-
kati precej, preden bi bili lahko pri-
ključili še svoje poskusne skoke prejš-
njim, je sodniški zbor odredil, naj
ostali tekmovalci absolvirajo prve sko-
ke v konkurenci, nato pa pridejo na
vrsto Norvežani s poskusnimi in kon-
kurenčnimi skoki. Stvar se je zdela že
urejena, toda ko so priromali pribli-
žno do pod most, je Sigmund Ruud kot
njihov najdaljši parlamentarec iz-
javil sodniškemu zboru, da v teh po-
gojih, ki zanimajo vsem svetu niso več

Predsednik sportnega združenja Planica
in zastopnik ministra vojske in morna-
rice general Radisavljević

enaki, sploh ne bodo nastopili. Pohval-
no moramo v zvezi s to demonstraci-
jo norveških skakalcev omeniti odlo-
no stališče sodniškega zbora, ki je
brez posebnih ceremonij in dolgih po-
gajanj Norvežane kratko malo in po-
polnoma upravičeno izključil iz kon-
kurenčnega tekmovalstva. Kako se bo
sedaj razvijal ta večni spor zaradi re-
korda s skakalnice, se trenutno ne da
preceniti, vsekakor pa je padla v ku-
pico zaključnega zimsko-sportnega ve-
selja sredi marca, grenka kaplja, ki
marsikateremu udeležencu spet ne bo
šla iz spomina, dasi je bilo vse naoko-
li skoraj lepše kot smo si sploh mogli
želeli.

Blagoslovitev

Okrog pol 10. se je pripeljal knezo-
škof dr. G. Rožman v spremstvu za-
stopnikov US Planice in tukajšnjega
župnika duhovnega svetnika g. Lavti-
žarja. Takoj po prihodu in ko so bili
zbrani vsi častni gostje na okrašeni
tribuni, je škof dr. Rožman blagoslo-
vil skakalnico. Najprej je opravil mo-
litve, proseč božjega blagoslova za to
sportno napravo in po končanem cer-
kvenem opravilu v lepem zanosnem
govoru omenjal pomen te zgradbe za
telesno vzgojo, saj bodo lahko na nji
tekmovalci pokazali vse svoje vrline,
vztrajnost in energijo, na njej bo la-
hko tekmovala naša in tudi tuja mlá-
dina, ki ji želi božjega blagoslova in
čim lepših uspehov. Godba je zaigra-
la državno himno, nakar je spregovo-
ril v imenu US Planice njen predsed-
nik

g. general Radisavljević

ki se je uvodoma iskreno zahvalil
vsem, ki so omogočili dovršitev te im-
pozantne zgradbe, obenem pa izjavil,
da mora na prvem mestu omeniti Nj.
Vel. kralja Petra II., ki je prevzel
častno pokroviteljstvo nad skakalni-
co. Občinstvo je vzklíknilo. »Živio
kralj!«, godba je pa intonirala himno
»Bože pravde«.

V nadaljnjem je predsednik udru-
ženja Planice še posebej izrekel za-
hvalo vsem resornim ministrom, ki so
pokazali razumevanje za dograditev
te naprave in tudi gmotno podprli pri-
zadevanje društva Planice ter slednjič
še poklonili krasna darila, med njimi
tudi redakcija beogradske »Pravde« in
pa Putnik.

Nato je proglasil

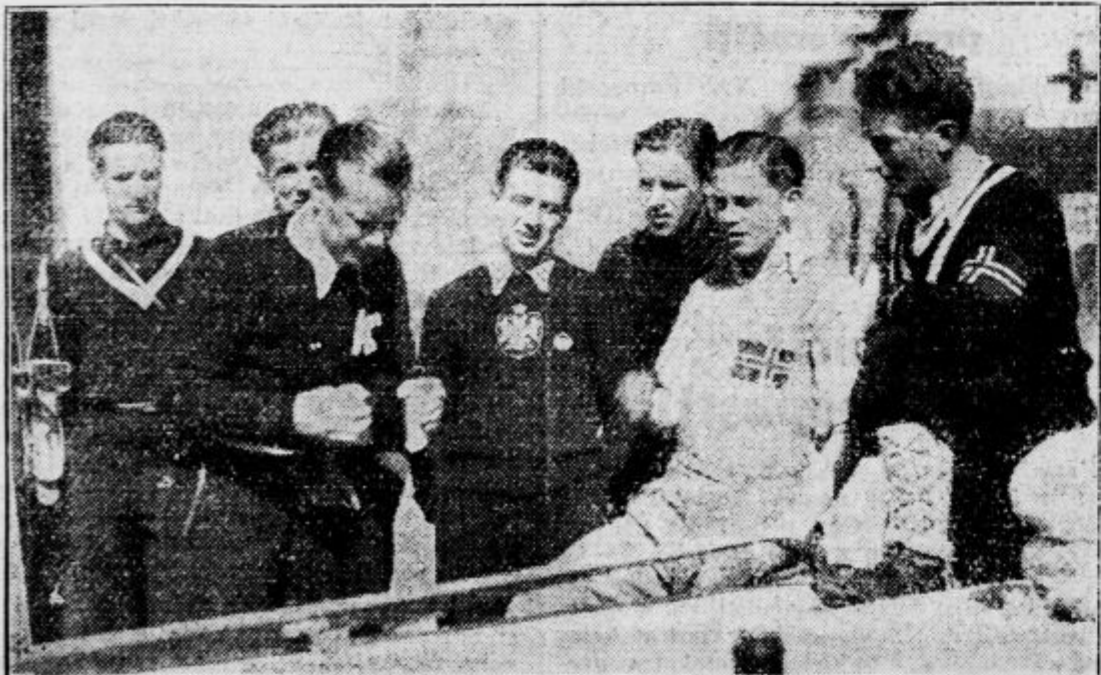
skakalnico za otvoreno

Organizacija na skakalnici je zaradi
zasilno montiranih telefonskih zvez te-
kla nekoliko pretežko, kar je morda de-
loma krivo, da je že sam pričetek zavle-
kel do 10.30. Ker je nad vso množico
prigrevale vroče gorsko solnce, vse oko-
li pa so gledali na to razigrano publiko
divni vrhovi tega najsevernejšega pla-
ninskega kota, je občinstvo kar mimo-
grede pogrešilo ono malo zamudo. Pri-
reditelji so dali zaradi pomanjkanja več-
rajšnjega popolnega treninga tekmoval-
cem po volji še po

En izbirni skok

ki so ga tudi vsi izvedli razen našega
Priboška. Pri teh skokih so šli preko
mosta vsi s tričetrtinskim zaletom. Prvi
poskusni skok je bil tudi danes sojen na-
šem zdaj najvidnejšemu predstavniku
te drzne smučarske discipline, Bohinjecu
Albinu Novšaku. Lepo je spaval v vi-
šavo, nekoliko prestopil pri odskoku, to-
da na tej napravi mu gotovo izmed na-
ših ni nihče kos in stal je prav dobro
72 m. Za njim je šel Avstrijec dr. Reini,
ki ga je pri 67 m pomedlo v sneg. Prav
lepo do snežnega nasipa je tik pred tri-
buno pristal Čehoslovak Budarek. Po-
tem je bil na vrsti Švicar Leuba, ki je
ostal precej kratek (59 m) in je razen
tega še z rokami podrsal po strmini.
Drugi Čeh Vrana je pokazal veliko ru-
tino, bil pa je tudi previden in se spustil
le na 60 m. Naslednjega smo imeli pred
seboj drugega Avstrijca Aschenwalda,
ki mu pri 68.5 m skoraj ni bilo kaj opo-
rekati. Drugi švicarski zastopnik Las-
seur je precej pokosil svojega rojaka,
čeprav je imel pri tem skoku le 2 m več
daljave. Nato je zadonelo z zvonicami ime
prvega junaka planiških tekem Gregorja
Hölla, ki je občinstvo po svoji koražji
še od takrat v zelo simpatičnem spomi-
nu, še bolj pa od lani, ko je kot edini re-
šil čast avstrijskih smučarjev, takratnih
udeležencev v Planici. Dolžine je imel
71 m in mu tudi nekoliko nesiguren do-
skok ni mogel škoditi. Naslednji je bil
spet Avstrijec Riger, ki je zaoštal na
58 m in tudi po drži v zraku ni kazal
najboljšega moža v ekipi. Tretji Čeh je
bil precej znani Lukeš, ki mu je po zra-
ku šlo precej trdo, toda tik pred dosko-
kom se spretno naravnal in beleži 61
m. Vrsto poskusnih skokov sta zaključila
še dva prav dobra Avstrijca, in sicer
letošnji olimpijski tekmovalci Avstrije
Bradli, bil je sigurno dosegel 72 m, in pa
Gustav Meier, ki so ga izmerili s 64 m.
Oba spadata po stilu med njihove naj-
jačje tekmovalce.

Po kratki debati, ki sta jo imela Sig-
mund Ruud in predsednik sodniškega
zbora ing. Bildstein (Avstrija) in o ka-
teri smo poročali že prej, je sodniški zbor
odredil točno ob 11.

Od leve na desno: Raymond, Bradli, Sigmund Ruud, Novšak, Ulland, Oedegard
in trener Hagen

Junak dneva Bradli
(na levi s križcem)
in njegov rojak Höll,
ki je v konkurenci
zasedel drugo mesto
se pogovarjata o
skrivnostih smuči-
maž

Pričetek konkurenčnih skokov

Na startu so bili zdaj tekmovalci po izžrebanem vrstnem redu in sicer: prvi dr. Reinl (A), ki mu je to pot šlo že nekoliko bolje in se je mogel obdržati na 67,5 m. Prihodnji je bil Čeh Budarek, ki je očitno stavljal že na to karto vse, dosegel zavidljivo znamko 78 m, kjer pa ni mogel obstati na nogah. Tretji je bil nekoliko šibkejši Švicar Leuba, ki ga je že v zraku nekoliko majalo in je dosegel 58 m, pa spet z rokami podrsal po tleh. Zdaj je prišel Vrana (CSR), ki je bil pri doskoku manj sigurnen, pa je kljub temu še izvozil 63 m. Za njim je s'artal prvi naš Ilirijan Pribošek, ki je v lepem stilu in sigurnem doskoku spet postavil 63 m. Naključje je hotelo, da je takoj nato zdrvel po strmini tudi naš drugi, Novšak, ki je sicer v enakih formah, pri poskusnem skoku obstal »le« na 69,5 m. Zelo dobro formo je pokazal Aschenwald, ki se je dvignil še za meter dalje od Novšaka na 70,5 m. Švicarja Lasseur smo bili veseli že pri poskusu in tudi prvi skok v konkurenci je gladko absolviral s 64 m. Zdaj je šel ljubljeneč publike Gregor Höll, ki se je krepko poglavljal v globino, nekoliko mehko pristal na strmini, pa slednjic brez nesreče spravil 72 m. Tudi njegov rojak Rieger je z 71 m dosegel eno izmed manj čestitih točk preko 70 m. Čeh Lukeš se ni mogel povpreti tako daleč in je moral v srednjo vrsto s 63 m. Predzadnji je bil nevaren Avstrijec Bradl, ki je spet v odličnem stilu in brez ugovorov dosegel znamko 77 m. Poslednji tekmovalci v prvih konkurenčnih skokih je bil šesti Avstrijec Maier, ki je z 61 m ostal tudi nekje na sredini.

Po kratkem odmoru je nato sledila

druga serija konkurenčnih skokov

v istem vrstnem redu kot prva. Krepak sunek navzgor si je kot prvi privoščil dr. Reinl, ki je šel kar na 84 m, čeprav do zadnjega ni bilo gotovo, kaj bo z njim v tisti daljavi. Tudi Budarka je po zraku nekam sukalo, toda zadnji hip se je lepo popravil in še celo za 2 m podaljšal skok svojega prednika (86 m). Leuba je spet zagrešil staro napako, podrsal z rokami po tleh, toda kljub temu prišel vsaj na 65,5 m. Od Vrane smo po tej drugi preskušnji pričakovali več, toda imeli smo vtis, da je stavil na sigurnost in se zadovoljil že kar na startu s srednjim zadevom. Zdaj smo imeli spet pred seboj žilavega Priboška, ki je prav tako lepo in sigurno kar ponovil dolžino prvega skoka (63 m). Tik za petami mu je švignil preko mosta Bine Novšak, kateremu se je poznalo že po zaletu, da bo dal vse, kar premore. Res je kmalu nato zadonelo med občinstvom, da je skočil 77 m daleč in s tem spet izboljšal lanski šramlov rekord na tej skakalnici. Dalje je bil Aschenwald, ki je v pomanjkljivi držbi spravil na 77 m, za njim Lasseur mnogo boljše, toda le na 71 m in

Borba za najdaljši skok sveta

Skoraj sta minili dve uri in že zopet se je oglasil glas napovedovalca »Zdaj prične skoki izven konkurence!« In zopet je tisočglašva množica uživala enako očarljivo sliko z neizbrisnim pogledom na ogromno napravo z željo, da bi vsaj sedaj padla stometerska znamka. Zanimanje je bilo še večje, ker je večina občinstva mislila, da bodo startali Norvežani, čeprav so bili že nekateri posvečeni v skrivnost, da tudi izven konkurence ne bodo tekmovali. Kljub temu, da so šli baš Norvežani med gledalce, je Planica doživela danes svoje tretje zmagoslavje, ker je bil dosežen najdaljši skok, ki so ga kdaj videli na planiški in tudi na drugih skakalnicah: danes je slednjic padla težko pričakovana in od vseh zaželjena znamka. Vihar navdušenja med občinstvom in zadoščenje vsakogar nad tem uspehom, se nista dala več skriti.

Prva serija izven konkurence

Ob 13.45 se je oglasila trobenta na mostu in že se je povsila rdeča zastava starterja. Prvi gre s starta Švicar Lasseur. Že prvi po strmini, lepo zapele v zrak in takoj smo slutili, da bo boljše kakor dopoldne. Prav sigurno obstane na 72 m in izvozi v elegantni kristianiji. Ta prvi uspehi skok zelo dvigne razpoloženje med gledalci in skakači. Za njim gre njegov rojak Leuba, ki je bil v konkurenci najslabši, a sedaj lepo izvozi na 70 m.

Nato se zaleti Avstrijec Bradl, ki je glavni favoriti. Krasno kakor pluća se dvigne v zrak in obstane na 88 m. Nov najdaljši skok dneva. Toda Čeh Budarek je na preži. Dobro ve, da mu je Bradl najvernejši konkurent. Silovito se pože v globino, po poti še poviša bržino, zapelje v veličastnem loku in ostane na 90 m. Malo ga spodrsne, a čudovito spretno se ujame in izvozi. Dalje gre Maier (Avstrija) na 70 m. Aschenwald (Avstrija) se postavi s 74 m, a njun rojak se povzpne na 82 m. Zopet vidimo lep skok. Dr. Reinl (Avstrija) prav sigurno in elegantno izvozi na 87 m.

Pride film po znanem romanu Dostojevskega

Petrograjske bele noči

Za njim gre naš Pribošek v divnem stilu. Njegov skok je bil mogoče najlajši skok dneva. Pribošek je dosegel 71 m. Sledi mu Novšak. Pričakovali smo, slutili in tudi skoraj gotovo vedeli, da

za njim pa spet Höll. Tudi on je pazljivo sledil razglašanju posameznih skokov in pri tej zadnji priki tuji zastavi vse, da ziele čim bolj v ospredje. S krasnim predklonom in po vzornem doskoku je dosegel najdaljši skok v konkurenci — 85 m. Rieger ni spadal med največje mojstre, toda to pot mu je uspel celo polot do 80 m. Še slabše kot prvič — čeprav za pol metra dalje se je rešil naloge Lukeš, potem je bil svetla točka odlični Bradl, ki je potegnil še za meter več kot pri prvem skoku (78 m), kot zadnji pa je zaključil konkurenčno preskušnjo njegov rojak Maier, ki se je za silo spravil med srednjo kvaliteto z znamko 65 m in pol.

Avstrijci — junaki dneva

Iz gornjega podrobnega pregleda so čitatelji gotovo že povzeli, da je udeležba tekmovalcev zastopala za prijavani in napovedani. Vsega je tekmovalo 13 tekmovalcev, in sicer 6 Avstrijcev, 3 Čehoslovakov ter po 2 Švicarja in Jugoslovana. Zanimivo je, kako različno vlogo so lamsko leto in letos igrali avstrijski skakači, ki so danes — to moramo priznati — dobesedno rešili planiško prireditve, in si povrh tega zasigurali pet zaporednih najboljših mest. Kolikor se moramo za lep izid zahvaliti njim, toliko bolj moramo ne glede na vse okoliščine, ki so igrale pri tem vlogo, zameriti odsotnost članom one ekipe, za katere pridobitev so se prireditelji najbolj potrudili in se pri tem niso ustrašili prav nobenih žrtv. Upajmo, da je bila ta lekcija sedaj zadostna za naše postrtovalne pionirje skakalnega sporta in bodo odslej hodili, kakor to delajo drugi ne glede na polena, ki jih imozemstvo meče pod noge — svoja pota! Pri tem naj jim bo v vzpodbudo, da se dajo stometerske znamke doseči tudi brez Norvežanov, in sicer z udeležbo naših najbližjih sosedov, pol ure od Rateč.

Rezultati v konkurenci

Kmalu po končanem dopoldanskem tekmovalstvu se je sestel sodniški zbor pod vodstvom vodje avstrijske ekipe ing. Bildsteina, poleg njega pa sta sodila tekme tudi ing. Mahaček (CSR) in g. Jelenič (JZSS). Žirija je razglasila naslednje rezultate v konkurenci:

1. Josip Bradl 213,6,
2. Gregor Höll 208,6,
3. Rudolf Rieger 203,7,
4. dr. Harald Reinl 198,5,
5. Franz Aschenwald 195,9, (vsj Avstrija),
6. Jean Lasseur (Švica) 188,9,
7. Albin Novšak (Jugoslavija) 188,8,
8. Rudolf Vrana (CSR) 179,2,
9. Gustav Maier (Avstrija) 178,2,
10. Jan Lukeš (CSR) 175,7,
11. Franc Pribošek (Jugosl.) 174,9,
12. Oldřich Budarek (CSR) 151,5,

Leuba je ostal brez točke, ker je padel pri obeh skokih.

Bradl na 101 m

Ob 14.10 se je pričel drugi del tekmovalnih skokov in spet je Lasseur prvi na vrhu. Še boljše je njegov drugi skok, zakaj obstal je na 77 in tudi prav lepo izvozil. Njegov rojak Leuba nam pravi majhno presenečenje. Sicer se lepo pože čez 70, ker pa takoj spodrsne z roko, skok ne šteje. Beležil je 72 metrov. Zdaj smo radovedni na Bradla. V rdečem pulovru švigne kakor podlasi po strmini, s počepi povečava brzino, kakor krogla iz topa švigne z mosta, da smo skoraj v strahu, divno zaplava nad strmino s krasnim predklonom in mogočno krili z rokami. Zdi se nam, da skoka ne bo konec, napoved obstane in gladko izvozi. Vsi slutimo, vemo ali vidimo, da je okrog 100 ali celo več metrov. Res nam merilci pokazalo 100 m in zvočnik nam potrdi, da je celo 101 meter.

Val razburjenja in presenečenja na sodniškem stolpu, orkan navdušenja med publiko, Avstrijci se objemajo in poljubljajo od navdušenja, nekateri Avbesne. Imamo nov najdaljši skok na svetu! Planiška skakalnica je upravičila svoj sloves, da je prva in najboljša na svetu.

Bradla spodaj napadejo fotografji, okrog 50 ali še več se jih drena okrog njega in tudi filmski operaterji imajo mnogo dela. Publiku se je odahnila, zdaj ima zadoščenje, ki se pa kmalu izpremeni v bučno žvižganje proti Norvežanom!

Potem vidimo na zaletu Čeha Budareka, ki prileti na 95 Res lep in efektent skok, a žal ni vzdržal pritiska in se je povaljal po strmini. To je bil tudi edini padev v skokih izven konkurence, ki pa tudi ni imel nobenih posledic. Na vrsti je Aschenwald. V zraku je v hudih skrajjah, inž Bildstein pravi, da je to skok a la cart. Mož se je res mojstrsko ujel in obstal na 96 — torej prav čedna znamka. Še dva Avstrijca sta na vrhu in potem kot zadnja še naša dva Rieger se efektentno pože na 88, dr. Reinl na 86 lenše na 98 torej drugi najdaljši skok dneva.

Vsak čaka na naša fanta. Elegatno zdri Pribošek čez most in elegantno je tudi njegov skok rezultat na prav zadovoljivo. saj mladi Ilirijan še nikoli ni izvozil tako leno 77 m. Sam Bildstein primumni: Fabelhaft! Misli je namreč stili.

Novšak na 89,5 m

Skoki izven konkurence je zaključil naš Novšak. Tako je tudi prav. Prvi je preizkusil skakalnico, prvi na njej treniral prvi je skočil dancs in naj bo tudi zadnji, da bo efekt popon. Zares nam ni ostal ničesar dolžan. Izgubiti ni imel kaj, kvečjemu pridobiti in zato je tvegal vse. Bravurozno se je pogljal s strmine, z mosta zaplaval v krasen predklon in obstal na 89 in pol m, torej za pol m manj od 90. Znamka, ki jo je dosegel le 10 ali pa 15 najboljših skakačev sveta. Res smo lahko ponosni nanj. Tega se je zavedala tudi publika in zato je priredila skromnemu Bohinju posebno pristen aplavz. Dobro Bine!

Razdelitev nagrad

Tekmovalci so se zbrali pred častno tribuno, kjer jih je nagovoril general Radisavljevič, nato je pa tajnik g. Joso Gorec razdelil darila. Prvo in najlepše darilo, pokal Nj. Vel. kralja Petra, za prvo mesto v konkurenci je prejel simpatični Avstrijec Josip Bradl. Pokal je prehodni in si ga mora priboriti trikrat ali štirikrat v presledkih in ga hrani do prihodnje konkurence društvo Planica. Obenem je bila odlikovana avstrijska smučarska zveza z diplomom. Godba je zaigrala avstrijsko himno, ki so jo poslušali ljudje odkritih glav. Tudi druga nagrada je pripadla Avstrijcu in sicer Gregorju Höllu, ki je prejel iz rok bana dr. Natlačena krasno zapestno uro. Tretji Avstrijec Rieger si je priboril nagrado za 3. mesto, pokal ljubljanskega župana. Nato je prišel na vrsto naš Novšak, ki mu je urednik beograjske »Pravde«, g. Branko Lazarevič izročil krasen pokal njegovega lista, a godba je intonirala našo himno. Občinstvo je Novšaka zopet obsulo z ovacijami. Številnim čestitkam se je pridružil tudi zastopnik kralja polkovnik Lukič.

Pokal ministra za trgovino in industrijo si je pridobila avstrijska smučarska zveza. Tudi ta pokal je prehodni in si ga mora priboriti dvakrat ali trikrat. Dobi ga vedno država, ki ima tri najboljše skakače. Bradl je prišel na vrsto še enkrat. Prejel je Putnikovo darilo za najdaljši skok dneva, naš Novšak pa darilo ministra vojske in mornarice za najdaljši skok Jugoslovana.

LONDON ČAKA NA ODGOVOR NEMČIJE

Izgleda pa, da Nemčija ne bo sprejela vabila sveta DN — Tudi Francija ostane nepopustljiva

Pariz, 15. marca. r. Vsi današnji francoski listi se obširno bavijo z večerajšjo izredno sejo Sveta Društva narodov. S posebnim zadovoljstvom ugotavljajo, da se je s tem spor za lokarnski pogodbo vrnil v okvir Društva narodov, od katerega Francija pričakuje dragoceno podporo v njeni borbi za uvrstitve mednarodne varnosti in miru v Evropi. Svet Društva narodov bo po pričakovanju francoskih političnih krogov ne samo strogo sodil postopanje Nemčije, marveč izdal tudi ukrepe, ki naj v bodoče preprečijo vsako novo nevarnost. Listi izražajo tudi upanje, da bo Nemčija

sprejela poziv sveta Društva narodov in poslala v London svoje zastopnike. V ostalem pa napovedujejo francoski listi, da bo francoski zunanji minister predlagal svetu Društva narodov, naj se lokarnski spor izroči v razsodbo mednarodnemu sodišču v Haagu. Sporedno s tem pa bo moral svet Društva narodov izdati ukrepe, da prepreči nove zapletitve. Če pa bi prišlo v Društvo narodov od kakih neprijetnih presenečenj, pa bo Francija raje ostala osamljena v Društvu narodov, kakor pa da bi pristala na škodljive kompromisne predloge.

Posvet nemške vlade v Monakovem

Monakovo, 15. marca. AA. Že od toraka se vrši po vsej Nemčiji mrzlična volilna kampanja, ki se ima zaključiti v kratkih 14 dneh z novim plebiscitom. V volilno kampanjo je posegel večeraj tudi kancelar Hitler. Vrsta njegovih shodov se je pričela večeraj v Monakovem. Na Terezijini livadi se je snoči že dolgo pred 20. uro zbralo okrog 300.000 zborovalcev. Zborovanje pa se je zavleklo za poldrugo uro, ker je nemška vlada nenadoma dobila poziv od sveta DN, da pošlje svoje zastopnike v London. Zato so se kar v Monakovem zbrali vsi glavni nemški zunanje-politični faktorji na kratko konferenco. Konferenci so prisostvovali poleg Hitlerja zunanji minister Neurath, Bilow, šef angleške sekcije v nemškem zunanjem ministrstvu Dikopf in Hitlerjev diplomatski emisar Ribbentrop. Politični krogi niso

pripravili iznenadenja spričo vabila Nemčije v London. Vsekakor niso znani sklepi, ki so bili sprejeti na tej konferenci, Hitler in voditelji stranke so ostali nato še vse do 21. ure v stalni telefonski zvezi z berlinsko Wilhelmstrasse.

Berlin, 15. marca. AA. Vest o pozivu Nemčije k sodelovanju na londonski konferenci, nemške javnosti ni iznenadila, tem manj, ker se je smatralo, docela za naravno, da bo Nemčija povabljena h pogajanjem. Ne veruje se pa, da bi moglo to vabilo primesti tudi že rešitev spora, ki je nastalo spričo nemške odpovedi locarnske pogodbe.

»Frankfurter Zeitung« naglašja, da se v Londonu pogajajo o locarnskem sporu na osnovi francoske in belgijske pritožbe. Izključena je vsaka možnost, da bi Nemčija pristala na sodelovanje pri pogajanjih in sprejela kakršnekoli pogoje na tej podlagi.

Ameriška sodba: Ne sme se pozabiti, kaj je Nemčija že enkrat storila

Newyork, 15. marca. AA. »Newyork Times« so objavile uvodnik, v katerem presojajo locarnski spor takole:

Vse kaže, da je Hitler na najboljši poti, da spravi Nemčijo v popolno osamljenost ki se je, kakor pravi sam, ne plaši, čeprav se vse odtile, odkar je prevzel oblast v državi, stalno in dosledno trudi, da bi se otrešel. Vsekakor se je bati, da Velika Britanija ne bo mogla več ostati ležalec na evropski tehnici, nego da se bo morala vprav spričo tega spora definitivno opredeliti. Izgleda, da se bo odločila za protinemški tabor. Hitler je napravil napako, če je mislil, da so Angleži pozabili, kako je Nemčija 1914 leta napadla Belgijo in Francijo ter zavezničkom vsilila krvavo vojno, ki je trajala štiri in pol leta. Nikjer na svetu ne bodo pozabili strašnega razdelanja v kralji, izid so jih Nemci zavzeli. Če bi bili Nemci takrat zmagali, ne more biti nikakega dvoma, da bi vsilili premožnostem mnogo težje pogoje, kakor jih je doletela versalska pogodba. Nemčija je bila premožnost na čepav noče pozabiti na bremena, ki ji jih je naložil ta poraz, se bo morala enkrat izogniti s tem, da bodo oni, ki jih je nekoč napadla, storili vse za svojo varnost, ter da ne bodo nikoli dopustili, da bi se povrnilo to, kar se je nekoč zgodilo.

Amerika odklanja sankcije proti Nemčiji

Washington, 15. marca. AA. Francoski poziv Ameriki, da bi sodelovala pri sankcijah proti Nemčiji, je bil tu sprejet precej hladno. Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Philipps novinarjem ni hotel dati nikake konkretne izjave. Opozoril je le na določbe sedanjega ameriškega zakona o nevtralnosti.

Nemčija ne bo popustila

Pariz, 15. marca. AA. »Matine« je objavil vest iz Rima, da je nemški poslanik Basal snoči obvestil državnega podtajnika pri ministrstvu za zunanje zadeve Švicarja, da bo nemška vlada v snoru zaradi vojaške zasedbe Porenja ostala nepopustljiva. Poročevalci lista trdi, da je snočnji razgovor nemškega poslanika s Švicarjem potekel v precej hladni atmosferi. Zaradi tega ker je Švicar poslaniku izrečno izjavil, da hoče Mussolini glede na sedanji spor ostati rezerviran in da ne namerava Nemčije podpreti ne neposredno niti posredno.

Elitni Kino Maticea

Pride velik glasbeni film RUSKO-SOVJETSKE PRODUKCIJE

PETROGRAJSKE BELE NOČI

Filmske in glasbene umetnine brez primere.

Nato je spregovoril v radiu inž. Bildstein, ki je podčrtal pomembnost skakalnice, naglašal konservativno stališče odločilnih faktorjev FIS in se zahvalil Jugoslovenom za gostoljuben sprejem njegove ekipe.

Razhod

Množice so se po razdelitvi daril polagoma začele razhajati v smeri proti postaji, od koder so se vračali tudi zvečer brez zamud do vrha nabiti vlaki, polni smučarjev in smelih mladih ljudi, ki so sedaj videli na lastne oči, kar je včasih še spado na poglavje fantazije. Danes popoldne je iz višine 150 m zletel človek brez peroti in se v nekaj hipih znašel spodaj na nižini — popreje še črna točka visoko gori v skalah Ponce, ki je v elegantnem loku ustavila pred strmečimi tisoči. In ta človek brez peroti ni bil, kar je do zadnjega veljalo kakor pravilo, sin visokega severa in dolgih trdih zim, temveč naš neposredni sosed Avstrijec, ki ima za dosego tega uspeha skoraj take pogoje, kakor naš smučar. Morda je današnji Bradlov uspeh v razvoju skakalne discipline važen mejnik ne samo med nami in Norvežani, temveč tudi med vso srednjo in severno Evropo, ali pa vsaj ni daleč tisti čas, ko bodo svetovne rekorde tega sporta dosegli tudi drugi in ne samo kakor do danes nepremagljivi severnjaki.

Planiški praznik je za nami, utihnilo je vrvenje po položnih travnikih. Slatne. Desetstisoči so odnesli danes nepozabne spomine in neizmerno zavest, da je naš skakalni sport spet doživel dogodek, kakor še ni bil zabeležen v njegovih analih.

Tiho počiva ogromna skakalnica, kakor resen momenta se blesti na njej še pozno v mraku bela številka na črnem polju

101

Mnogo truda in skrbi, mnogo znoja in želja je zasajenih na tistem strmem

Včerajšnje nogometne tekme

Maribor: ISK Maribor : Rapid 2:1 (1:0). Poročilo sledi.

Celje: Zvezničar : Atletiki 4:1 (2:1). Poročilo sledi.

Zagreb: Hašk : Hajduk (Zagreb) 9:0 (5:0). Gradjanski : Concordia 1:1 (1:1).

Beograd: Slavija : Jedinstvo 1:0 (1:0).

Bern: Young Boys : BSK 2:0 (1:0).

Zeneva: Servette : Juventus 4:0 (2:0).

Praga: Sparta : Moravica Slavija 3:1.

Prostejov : Zatec 2:0. Bratislava : Kolín 3:2. Slavija : Teplitzer FC 4:3. Nachod : Pízen 2:1. Kladno : Zidenice 3:3.

Dunaj: Avstria : FAC 5:1. FC Wien : Hakoah 2:1. Viena : WAC 4:0. Favoritner AC : Libertas 3:2. Admira : Wacker 2:1. Sportklub : Rapid 1:0.

Rim: Sampierdarena : Torino 2:0. Juventus : Ambrosiana 1:0. Alessandria : Genova 1:0. Milano : Lazio 5:0. Palermo : Triestina 1:0. Brescia : Firenze 2:1. Roma : Bologna 1:0. Napoli : Bari 2:0.

Budimpešta: Madžarska : Nemčija 3:2 (1:1).

Svetovno prvenstvo v table tenisu. Nedeljski rezultati: Avstrija : Jugoslavija 5:1. Anglija : Nemčija 5:1. USA : Belgija 5:1. Francija : Nizozemska 5:0. Rumunija : Letonska 5:1.

PRI LJUDEH, KI ČESTO TPE NA ZAPEKI, ZARADI ČESAR NASTAJAJO VRENA V ŽELODCU IN CREVESJU, pospešuje se temeljito čiščenje celotnih prebavnih organov s čiščo naravne

FRANZ - JOSEFOVE

grenčice zauzeji zjutraj za tešč želoce. Z uporabo

FRANZ - JOSEFOVE

grenčice se naglo odpravi plast z jezika, ki je nastala zaradi zapeke, ravnatoka pa se tudi doseže boljši apetit.

Ogl. reg. S. br. 3074/35.

V Porenje prihajajo vedno novi oddelki nemške vojske

London, 15. marca. AA. Po informacijah agencije Reuter iz Metza prihajajo v Porenje vedno novi oddelki nemške vojske, mesto, da bi se umikali iz nekdanjega demilitariziranega pasu. V Saarbrücken je prispela večeraj popoldne težka artiljerija. V Lebach je prispel oddelki artiljerije iz Ulma. Tja je prispel tudi general Halm s svojim štabom, ki sedaj z vso naglico obdeluje zbrano topografsko gradivo.

Zadnja poročila iz Abesinije

London, 15. marca. AA. Agencija Reuter poroča: Italijanska ofenziva na severu se je razširila že na vso fronto. Na skrajnem desnem krilu prodira italijanska kolona, kateri je pridelenih tudi mnogo askarskih čet, proti Nagari. Abesinci se ji nikjer ne upirajo. Kolona, ki prodira vzdolž sudanske meje na skrajnem desnem krilu 4. armije, ki operira sedaj v pokrajini Udobei zapadno reke Takaze, je pričela prodirati proti jugu.

V pokrajini Celenti severno Senijenskega gorovja operira 2. italijanska armada. Na levem krilu fronte pa je prva armada prodrla do jezera Ašanji in s njenevo porazno stražo že na poti proti Uolli in Koramu. Italijani prodirajo sedaj po dolini, ki je dolga 40 km. Pri tem računajo, da se jim bodo Abesinci uprli na višinah okrog Korama.

Iz Addis Abebe poroča Reuterjev poročevalec, da je ras Ebada, bivši guverner v Desiju, prevzel poveljstvo vojske, ki ji je doslej poveljeval umrli ras Mulugeta. Ras Ebada skuša z vso naglico reorganizirati svojo armado. Po nadaljnjih informacijah, ki prihajajo dnevno v Addis Abebe, so neredni oddelki abesinske vojske, ki so v potni, vladnih čet. Italijani so pričeli širiti vesti, da je cesar umrli.

Na fronti se pričakujejo novi dogodki v prihodnjih 15 dneh. Kakor se zadržuje, so Italijani prodrli preko Ambe Alagija zaradi taktičnih napak rasa Mulugeta, ki je svojo vojsko umaknil v trenutku, ko bi jo moral poslati v napad. V širi se ras Imru in dedzmač Ajelu še vedno ogroženo zoperstavljata Italijanom, pri čemer se poslužujeta četniške taktike. Njuni oddelki neprestano napadajo italijanske straže in manjše oddelke. Manjše čete so prodrele celo do ceste, ki vodi iz Ade v Asmaro in neprestano nadlegujejo italijanske vojaške transporte. Prav tako napadajo italijanske tovorne avtomobile tudi na cesti, ki vodi v Adigrat. Medtem je cesar prispel na severno fronto, kar je napravilo na vso zbrano vojsko zelo doter vtis.

V London so prispeli tudi vesti, da je bivši odpravnik poslov Abesinije v Rimu Alfavorg odpotoval v Zenevo z važno misijo. Pred kratkim je bil v posebni advijenci pri abesinskem cesarju v glavnem stanu abesinske vojske. Prižadeval politični krogi komotirajo to njegovo potovanje na vse mogoče načine.

Trboveljski slavski nastopijo drevi ob 20. uri v veliki unionski dvorani. Nocoj bodo pozvali ljubljanskemu koncertnemu občinstvu, kako bodo zastopali našo glasbo na festivalnih koncertih v začetku aprila v Pragi. Dolžnost našega občinstva je, da drevi do zadnjega kotička napolni Unionsko dvorano, pokaže vse simpatije Trbovelskim slavcom in jih podpre za njihovo pot v slovansko Prago. Vstopnice so v prodaji cel dan v knjižarni Glasbene Maticе ter od pol 8. ure dalje v veži pred veliko Unionsko dvorano. Cene od 10 do 40 din, stojčica po 7 in 5 Din.

Prof. Janko Ravnik nastopi s svojimi gojenci v sredo, 18. t. m. ob ¼ na 7. ur, zv. na III. javni produkciji drž. konservatorija. Spored, ki obsega izključno le dela iz ruske literature izvajajo: Turšič Ivan, Seifert Herta, Gallatja R., Hrašovec Silva in Osterc, Valjelo Marta. Spored stane 2 Din in se dobi v knjižarni Glasbene Maticе. Produkcija je v Pilih dvorani.

FRANZ-JOSEFOVA
naravna grenčica s popolnim uspehom pri
moških, ženah in takisto pri otrocih
Ogi reg. S. br. 15485/35

Teden dni filma

Walt Disney, tvorec slovityh risanih filmov z malo junakinjo miško Miki, je zaslužil že milijone, in jih še bo...

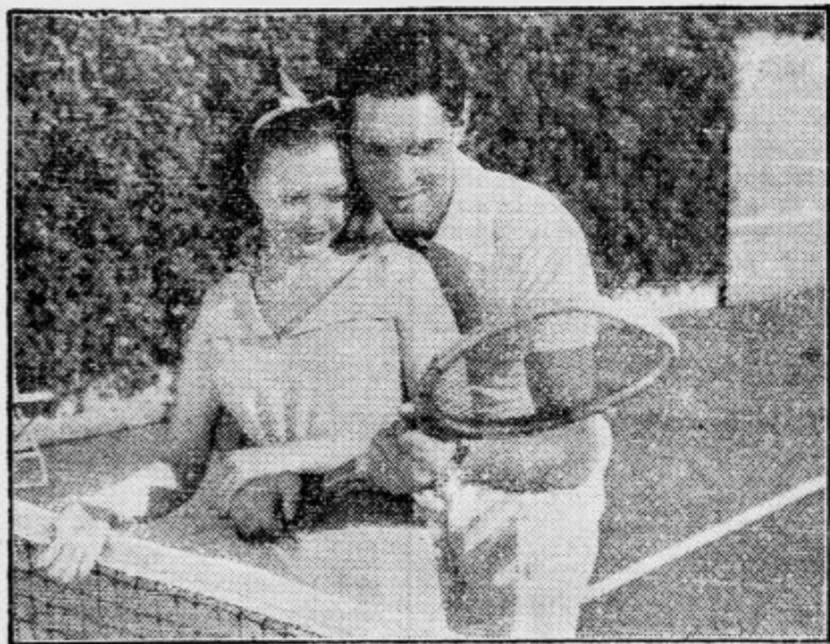
Petrograjske bele noči

Iz Rusije so dolgo vrsto let po prevratu prihajale vesti o neverjetno hitrem napredku in umetniški vrednosti ruskega filma. Nemčija je bila med prvimi, ki je začela ruske filme uvajati in jim je pridobila ogromno število občudovalcev ruske igralne umetnosti. (V oklepaju pa bodi tudi povedano, da je pod novim režimom Nemčija menda edina, ki ne trpi nobenega ruskega filma več, pa naj bo še tako visoko umetniški, kakor se o tem ne more nemškimi producentom plitkih operet niti sanjati).

Ni se dolgo tega, odkar so prvi filmi pršli tudi v našo državo. Res da pozno, toda odtlej vendar dobivamo na oglede najboljše ruske umetnine. Tudi za rusko filmsko tvorstvo velja stari pregovor, da ni vse zlato, kar se sveti. Ali eno je gotovo: kar gre iz Rusije filmov v inozemstvo, so vsi delo resnih umetnikov, v režiji kakor v glumi, v fotografiji kakor v glasbi. Videči smo doslej pretresljive tragedije, ki enakih še ni ustvarila filmska industrija, niti to-niti onstran velike luže. S

»Pastirjem Kostjo« je moderna ruska filmska industrija spet pokazala, kakšne močnejše zmore v satiri in humorju. »Pot v življenje« je pokazal veliko preobrazbo ruskega vzgojstva pokvarjene mladine, to je bil izrežek iz življenja sodobne Rusije. A novi film, ki ga bomo te dni videli v Ljubljani, je posegel nazaj v neizčrpno zakladnico ruske klasike, kako močno je režiser Gregorij Rošal ponazoril vse dogodke za film. Ne samo igra, osvaja joča je zlasti tudi glasba. Vojolina nam toži svojo pesem, ob njej se razpleta vse dogajanje, ki se konča v tragičnem triumfu: pregnanci na poti v Sibirijo prepevajo pesmi skladatelja, ki igra glavno vlogo v tem filmu...

»Petrograjske bele noči« — to je filmska glasbena drama, ki nam slika čudovito moč glasbe. Ne bomo vam pripovedovali vsebine. Dostojevskega novelo »Bele noči« morate poznati — in čudili se boste, kako močno je režiser Gregorij Rošal ponazoril vse dogodke za film. Ne samo igra, osvaja joča je zlasti tudi glasba. Vojolina nam toži svojo pesem, ob njej se razpleta vse dogajanje, ki se konča v tragičnem triumfu: pregnanci na poti v Sibirijo prepevajo pesmi skladatelja, ki igra glavno vlogo v tem filmu...

Silvija Sidney in Filip Reed v nemškem Paramountovem velikem zabavnem filmu: »Gospa v starosti 20 let«

Borba z zmajem

Schiller je napisal znamenito balado o borbi z zmajem. Toda ne ustrašite se, prav nič nima ta balada skupnega z novim filmom, ki vas bo prihodnjo nedeljo zabaval v Ljubljani. Dovolj je, da vam povevmo, da nastopi v tem filmu tudi Adela Sandrock — in takoj vam bo jasno, odkod pomembni naslov: »Borba z zmajem«. Poleg nje je glavna ženska vloga pover-

jena Gretki Theimerjevi, njej pa drugje vesela Luci Englicheva. To je vesel film o strogi grofici, ki je strah in terpet svoje okolice in svoje konkurence. Adela Sandrockova je namreč stara grofica Drachenstein, ki na »svojih šibkah ramenih nosi celo pivovarniško podjetje«. Film nam predstavlja konkurenco dveh velikanskih pivovarn, ki se pa na konec koncev konča z dvojno poroko. Pika.

Elin-Pelin (Dimitar Ivanov):

Na brazdi

Kadar začne pri nas v jeseni deževati, dežuje ves teden. Tiho, mirno, noč in dan. Dežuje, dežuje, dežuje — to napoji do dobra mater zemljo, potem pa zapiha lahen veter, nebo se izčisti in toplo jesensko sonce pripeka. Njiva se je osušila. Sedaj je ugoden čas za oranje.

Bone Krajnec je zopet vpregel Sivko in Plavca in korakal za oralom. Polje ima v krasni široki kotlini. Od vseh strani gozd in zatišje. Zemlja se je zrahljala in drobi se do sladkor. Bone je zamahnil z palico in zavpil: »Les, naprej, brata!«

Odmev se je živahno oglašil iz šume. Stari Plavec je zamahal z repom in zadovoljno korakal. Sivka — slabotna kravica, dvakrat manjša ko Plavec, se trudi, da bi stopala enako z njim.

In glej, že se vrsti brazda, dve, tri — leha... Bonu se je temno lice malo razjasnilo. Pozabil je svoje sirovašstvo in pričel živžgati.

»Ne korači tako, Plavec, saj Sivka ne zmore toliko ko ti!... Pojdi, Sivka, pojdi, slabotnica, hodi, mala!... Utrudila sta se, toda kaj naj počnemo? Tudi jaz sem se utrudil... Hijo, gori... doli!...«

Plavec, suhi, stari vol, se oddihuje skoz nozdri in korači kakor velikaš. Drobna Sivka napenja vse svoje sile. Gobec se ji je odprl, hrbet se upognil, tanki rep se zakrivil. Plavec napravi korak, ona — dva. Iztegnila je jezik — gre!

Okoli in okoli ni nikogar. Iz gozda lahkotno šumljajo bese noge jeseni, in pod njimi slabotno pokajo suhe veje.

»Pojdi, Sivka, pojdi, mila!« je zaklical Bone, ki je s tesnobo opazil, da krava bolj in bolj medli in slabi.

»Stoj!... Naj bo malo počitka.« Upehani živinčeti sta se ustavili. Bone je stopil pred njiju in ju gladi po čelu...

»Plavec, ti ne veš, kaj je usmiljenje, preveč si utrudil Sivko! Kaj ne, Sivka?« ju je nagovarjal.

In Sivka in Plavec sta pokojno in mirno strmela nanj z otožnim pogledom in se težko oddihavala. Sivki je iz gozda kapala pena. Ozrla se je na svoje gube belega stopnja, pogledala gospodarja in žalostno povsila glavo.

»Kaj pa je, mala? Povej! Ali ti je težko? Sivka — slabivka!... Sreče ti toka, draga. Danes še malo delamo, jutri je praznik — ves dan bomo počivali. Kaj me pa ti gledaš, Plavec? Junak si ti!« jima je govoril Bone.

Toda Sivka ni vzdignila glave. Ko da ji gospodarjeve besede ne bi mogle potolažiti bolnega srca. Udrte lakot-

Harry Piel in njegov najnovejši film iz džungle vzbujata v Ljubljani veliko pozornost.

Iz akvaristove torbe

O jesetih in zarodu rib

Neko zanimivo skupino med prebivalci presnih in slanih voda tvorijo brez dvoma jesetri, ne samo ker so po obliki dobro ohranjeni potomci rib, ki so bile na vrhuncu svojega razvoja že za časa srednjega zemeljskega veka ali mezozoika, temveč tudi zato, ker imajo še hrustančasto okostnico, večina njih koščene, zaščitne stožce na koži, nesomerno repno plavut, poleg tega nimajo pravih vretencev, pač pa še enotno hrbtnično struno, a vse to so znamenja rib, ki so na izvestni stopnji svojega razvoja ostale, oziroma v razvoju zaostale. Prednike jesetrov zasledujemo po okameninah v meglene davnine do devona, ki je srednja tvorba starega zemeljskega veka ali paleozoika.

Zal so te ribe kakor mnoge druge živali zaradi koristi, ki jih nudijo ljudem, zapisane izumiranju. Neusmiljeno jih iztrebljajo ribiči, največ zaradi milijonov iker, ki jih sladkosnedeži in ljudje s slabotnimi funkcijami izvestnih organov uživajo pod imenom kaviar. Ko govorimo o jesetih, ne smemo prezreti zelo značilnega dejstva, da so mladici teh rib zobati, zobje pa kmalu izpadejo ter se odrasle ribe prehranjujejo le z majhnimi živalicami. Zobje so nam dokaz, da so bili predniki jesetrov roparji, kar sklepamo tudi o številnih drugih rodih z zobatimi mladici.

Prav značilni ribi v skupini jesetrov sta v rodu polyontidae, kamor spada lopatnik in silonos. Prva ribica ima lopatst.

podolgovat rilec kot podaljšek gornjih čeljusti. Lopata iznaša 1/2 celokupne dolžine ribe, torej 50 do 70 cm. Hrbtenica se podaljša v gornjem roglju repne plavuti posevno navzgor. Sprednji del trupa je čokat in valjast, rep pa razmeroma vitek*.

* Mladici imajo zobe, ki pa kmalu izpadejo.

Riba živi v Misisipiju in pritokih, zlasti tam, kjer se korita razširjajo v jezera. Zaradi iker zasledujejo ribiči lopatnika z lastno jim brezobzirnostjo, kakor je to pač v narodi ljudi. Dasi je riba 1 in pol do 2 m dolga, ni škodljiva in se hrani s planktonom in z nižjimi živalmi. Gobec drži odprt; voda, ki se pretaka v gobcu in izstopi skozi škrižno odprtino, vsebuje nebroj majhnih živalic, ki ostanejo v neki vrsti vrše. Tu imamo zanimiv pojav, ki ni osamljen med večjimi ribami, saj se hranijo tudi nekateri orjaški morski psi na isti način.

Silonos je velikan med sladkovodnicami in zraste 5 do 6 metrov v dolžino. Gornja čeljust se mu podaljša v stožčast rilec. Torišča sta mu kitajski velereki Hoangho in Jangcekiang. Življenje te ribe se ujema v glavnem s prej opisano.

V naših akvarijih je že kaj živahno, ker se je toplota vendar že zvišala nad nor-

malno sobno toploto petnajstih stopinj C. Samice zobokrapovcev bodo odslej vsak drugi mesec skrbele za obstoj svoje vrste z mnogimi mladici. Tudi ostale tujzemke se pripravljajo na drst, žal polagoma na to premalo paznje, zaradi česar si moramo drsteče se tujzemke naročati iz inozemstva. Pri drstečih se ribah je treba mnogo več pozornosti kakor pri zobokrapovcih, sicer požro parčki, ki smo jih odvojili, svoje ikre, če se pa tu in tam vendar izleže kak mladič, požro tudi njega.

Navajeni smo pač iz zelo razumljivih razlogov na akvarije s pisano družbo, vendar bi morali vsi akvaristi pozdraviti dejstvo, ko bi se poedini akvaristi specializirali za odgojo izvestnih rib, kakor so danjoni, salmjerji, ostrži, makropodi in ostale tujzemke.

Zanimivo je, da je pri zarodu število ikrenic in mlečnikov vedno enako in ko bi se pojavila večja razlika, bi se izenačila pri prihodnjem porodu odnosno drsti.

So pri nekaterih živalih izjeme, ali navadno se število moškega in ženskega spola vedno ujema. Tu vlada zakon naključja, a zakon naključja je somernost, ki urejuje to važno zadevo glede števila spolov, sicer bi bil ogrožen obstoj skoroda vsega živalsstva.

O. S.

Žena v sodobnem svetu

Civilni zakon na Bolgarskem

Bolgarske žene so z veseljem pozdravile izjavo ministra Peševa, da bo tudi Bolgarska uzakonila civilni brak in bračno sodišče. Kulturne demokratične države so že davno uvedle civilni zakon in prenesle ločitvene spore v področje civilnih sodišč, na Bolgarskem pa še danes rešuje ta vprašanja le cerkev, dasi zamamuje zgodovina že več poizkusov in načrtov za prenos teh poslov na državno oblast. Zakonski odnosi, ki posegajo preko čustvene strani v živo gospodarsko, pravno in zdravstveno življenje poedince in družbe, zahtevajo že po svoji naravi, da jih urejuje tista oblast, ki ima nalogo, da skrbi za zemsko življenje človeške družbe.

Na Bolgarskem je uvedel cerkveno poroko in razvezo že knez Boris v 9. stoletju. Iz političnih razlogov je ostal v dobrih odnosih z bizantinsko cerkvijo ter je sprejel tudi cerkvene sankcije glede zakona (braka). Čeprav je bilo takrat vse javno in zasebno življenje prepojeno z duhom krščanske vere in cerkve, je tista kultura vendar rodila žalostno lice: uboji, tatvine, pijačevanje, suženjstvo, sleparstvo se je bohotilo do najvišje mere. Proti temu moralnemu propadanju so v Bolgariji nastopili bogomilci, ki so se borili za višje in čistejše pojmovanje življenja in morale. Med drugimi reformami so zahtevali tudi izločenje zakona in sodišča iz cerkvene oblasti. Bogomilci so prvi proglašali svobodo vesti, misli in govora ter so uvedli civilni zakon ter ločitev zakona na privolenje obeh zakoncev. Bogomilski pokret je tudi prvi dvignil ženo ter ji dal verska in politična prava, kolikor pač moremo govoriti o tem v tistih časih. Ko je krščanska cerkev bogomilstvo zatrla, je na Bolgarskem prišel zakon zopet pod cerkveno oblast.

V 19. stoletju se je začelo pri Bolgarih močno gibanje za osamosvojitve narodne cerkve. V tej borbi se sicer niso še potegovali za civilni zakon, zahtevali pa so, naj sodelujejo pri ločevanju zakona tudi mirjanje, posvetni zastopniki. Leta 1871. so na carigradskem cerkvenem zboru to zahtevo uzakonili. Toda prvi bolgarski cerkveni oblastniki so bili še prepojeni z bizantinskim duhom, smatrali so mirjane za grešnike, izločili jih iz cerkvene uprave in sodišča. Leta 1897. pa je sinod zopet uzakonil zgolj cerkveno poroko in razpoko ter proglašil, da je oboje stroga cerkvena zadeva.

Začetkom 20. stoletja so nastopili napredni Bolgari zopet z zahtevo po civilnem zakonu. Podpiral jih je celo reformatorski pokret v cerkvi sami in je predlagal naj se duhovništvo odveže sodne dolžnosti. Balkanska in svetovna vojna sta

zavrla novo gibanje, šele leta 1921. so se zopet oglašili z zahtevo po civilnem zakonu in sodišču. Sedaj pa so duhovniki ta predlog v celoti odklonili, si pridržali zopet vso oblast ter tudi določili za razvezo zakona tako silno stroge pogoje, kakršnih ni poznal niti srednji vek.

Vendar je leta 1925. izdala vlada zakon, s katerim je priznala odvetniško zaščito tudi za cerkveno sodišče. Sinod se je temu upiral in je privolil v odvetniško zastopstvo šele po nekaj letih, ko so se pravniški kongresi izrekli za uvedbo. Neprestano sprejembe v vladi so zavlekale izdalo pravilnika, tako da je zakon o odvetniški zaščiti pri cerkvenem sodišču še danes samo na papirju.

Bolgarske žene, ki so kakor me brez državljanjskih pravic, so se le po časopisju in na zborovanjih zavemale za uvedbo civilnega zakona, zato pozdravljajo izjavo ministra Peševa in so prepričane, da bo nova preuredba zakonskih formalnosti družini in družbi, zlasti pa ženi v korist. (Po »Vestniku na ženata« — P. H.)

Novo žensko društvo. V Kragujevcu so ustanovile ločene žene posebno društvo, ki ga imenujejo »Udruženje ločenke«. Nedavno so bila potrjena pravila, ki bazirajo v glavnem na tehle točkah: 1. Udruženja zahteva, da se v primerih zakonskih sporov likvidira obravnava pred cerkvenim sodom vsaj v teku enega leta. 2. Da se ločeni ženi zagotovi obstojnost. 3. Da se vsi preklici in prepisi moževega imetja, kakor tudi njegovi prenosni premičnin in nepremičnin na tretjo osebo od trenutka prestopa zakonske skupnosti, razglase kot neveljavni. 4. Postopek glede zagisuriranja materialne preskrbe ločeno živeče žene naj ne traja več kot mesec dni. 5. Takoj v začetku postopka je treba ugotoviti krivdo in otroke izročiti nekrivemu partnerju, ter zagotoviti njihovo vzdrževanje in sicer za določeno njihovo poroko, za dečke do polnoletnosti. Predsednica udruženja je Rada Dragišević. Udruženje namerava smovati povsod svoje podružnice. Svoje težnje bo branilo v tisku, zlasti v »Ženski misli«, ki izhaja v Kragujevcu.

Sveže najfinejše norveško

RIBJE OLJE

iz lekarne

DR. G. PICCOLIJA

V LJUBLJANI — se

prilporeča sledim in

slabotnim osebam.

Sivka pa se ni ganila, niti ni odprla oči, da bi ga pogledala... Tresla se je, kakor bi imela mrzlico.

Bone je vstal, odlomil košček kruha, ga osolil in ga ji pomolil k gobcu: »Na, Slabivka, ugrizni!...«

Sivka je odprla oči, pogledala ljubeznivo gospodarja in zopet so se ji oči zamigljale.

Bone je obupno vzdihnil. Pogledal je narahljano njivo, pogledal v gošča, ki je molčala, pogledal na Plavca, ki se je tiho pasel na meji, pogledal na sonce, ki se je že naklanjalo, in je videl, da je sam v tej kotanji in da ni od nikoder pomoči.

Potem se je obrnil k bolni Sivki.

»Vstani, malka!... vstani, v gozdu je medved, pa pride, da te požre!« jo je strašil.

Potem je vzel z voza staro, raztrgano pregrinjalo, ga vrgel preko sebe, šel v gozd in začel rjaveti ko medved in lezti po vseh štirih k ubogi kravi.

»Bau!... Au!...« se ji je bližal.

Odprla je oči. V zmučenem in žalostnem pogledu ji je zagorel neznanjski strah. Živinčec je dvignil glavo in obupno zamukalo, a vstati vendar ni moglo.

Bone je vrgel pokrivalo na tla, se obupno vzravnil nad kravo, se pokrižal in zajokal.

Sivka je še enkrat zamukala, debelo pogledala in prestala dihati.

A. D.